

Chambre des Représentants

SESSION 1956-1957.

19 FÉVRIER 1957.

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'article 23, alinéa 2, et l'article 33, n° 6, alinéa 2, de la loi organique de l'enseignement primaire.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE (1)

PAR M. DEJARDIN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré une séance à l'examen de cette proposition déposée par M. Verbist.

L'auteur a exposé l'économie de son texte qui vise à un double but : a) mettre les normes exigées en matière de subventions et de minima de population pour les écoles primaires et frèbeliennes en concordance avec les normes appliquées pour les classes préparatoires de l'enseignement moyen de l'Etat; b) améliorer le rendement pédagogique de l'enseignement primaire en partageant mieux les classes. Il arrive trop souvent que, par suite de l'application de l'arrêté royal de 1928, des élèves d'âges et d'années différents se trouvent réunis dans une seule et même classe, ce qui crée de lourds inconvénients d'ordre pédagogique.

(1) Composition de la Commission :

A. — Membres titulaires : MM. Heyman, président; Berghmans, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Vanden Berghe, Verbist, Verlact. — Bohy, Bracops, Mme Copée-Gerbinet, MM. Cudell, Dejardin, Demets, Mme Groesser-Schroyens, M. Hoyaux, Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Membres suppléants : Mme de Moor-Van Sina, MM. Gilson, Loos, Marck, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Voir :

491 (1955-1956) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1956-1957.

19 FEBRUARI 1957.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 23, lid 2, en artikel 33, n° 6, lid 2, van de wet tot regeling van het lager onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR HET
OPENBAAR ONDERWIJS (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER DEJARDIN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie heeft één vergadering gewijd aan de behandeling van dit wetsvoorstel ingediend door de heer Verbist.

De indiener heeft de strekking van zijn tekst toegelicht, waarmee een dubbel doel wordt nagestreefd : a) de normen, inzake subsidies en schoolbevolkingsminima, opgelegd aan de lagere scholen en bewaarscholen, in overeenstemming te brengen met de normen die gelden in de voorbereidende klassen van het Rijksmiddelbaar onderwijs; b) het pedagogische rendement van het lager onderwijs op te voeren door een betere indeling van de klassen. Het gebeurt, al te vaak dat, ingevolge de toepassing van het koninklijk besluit van 1928, leerlingen van verschillende leeftijd en verschillende leerjaren in één zelfde klaslokaal zijn ondergebracht, wat in pedagogisch opzicht ernstige bezwaren oplevert.

(1) Samenstelling van de Commissie :

A. — Leden-titularissen : de heren Heyman, voorzitter; Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Clerck, du Bus de Warnaffe, Eneman, Harmel, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Vanden Berghe, Verbist, Verlact. — Bohy, Bracops, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Cudell, Dejardin, Demets, Mevr. Groesser-Schroyens, de heer Hoyaux, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Vercauteren. — Destenay, Tahon.

B. — Plaatsvervangende leden : Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Gilson, Loos, Marck, Parisis, Wirix. — Daman, Deconinck, Denis, Nazé, Sercu. — Blum.

Zie :

491 (1955-1956) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

L'auteur estime que sa proposition viendrait en aide au Ministre qui est parfois amené à décider le maintien de classes dont la population ne correspond plus au minimum exigé. Le raisonnement vaut pour les écoles fröebelliennes, les classes du quatrième degré et les sections pré-techniques.

Les statistiques établissent d'ailleurs que les écoles primaires proprement dites fournissent à l'enseignement secondaire au moins autant d'élèves que les sections préparatoires des écoles moyennes. D'autre part, l'argument suivant lequel les mêmes avantages matériels ne sont pas accordés aux enfants fréquentant l'école moyenne en comparaison de ceux qui fréquentent les écoles primaires n'est plus valable depuis que des crédits budgétaires permettent l'octroi gratuit de fournitures classiques aux élèves de l'enseignement de l'Etat.

L'honorable membre revendique le droit pour les écoles primaires communales, adoptées ou adoptables, de se trouver placées sur un pied d'égalité vis-à-vis des établissements d'enseignement moyen de l'Etat.

M. le Ministre, donnant son avis sur la proposition de loi, fait observer que le système actuel fonctionne en vertu de l'arrêté royal de 1949 et que la situation présente résulte d'une tradition très ancienne. L'enseignement primaire communal est régi depuis plus de 85 ans par des arrêtés royaux pris en exécution de la loi scolaire.

Il est préférable que ce soit le pouvoir exécutif qui règle ces questions, étant données l'évolution constante du problème et les modifications que la réglementation doit subir. Par essence, le pouvoir exécutif a une capacité d'adaptation plus grande que le pouvoir législatif; il doit pouvoir examiner chaque cas d'espèce et assouplir l'application des critères lorsqu'il se trouve devant des circonstances spéciales. Le Ministre ne pourrait le faire si le soin de fixer définitivement les critères, les chiffres minima de population, était confié au législateur. M. le Ministre cite, à l'appui de sa thèse, l'exemple actuel d'une commune de la Flandre orientale en pleine expansion industrielle où le minimum de population exigé ne peut être atteint par suite des retards qui se produisent dans la construction d'habitations à bon marché. Le Ministre a pris, en faveur de cette commune, une mesure d'exception qui n'eût pas été possible en cas de réglementation fixée par le pouvoir législatif.

D'autre part, l'adoption de la proposition de loi entraînerait une dépense de 250 millions par an, non compris les 270 millions requis pour de nouvelles constructions.

L'auteur de la proposition répond à M. le Ministre que sa proposition vise, non pas à régler cette question par voie légale, mais bien à placer les deux enseignements du degré primaire, communal et libre d'une part, de l'Etat d'autre part, sur un pied d'égalité. Il conteste la prévision de dépense supplémentaire et pense que l'on pourrait diminuer les dépenses consacrées à l'enseignement de l'Etat en soumettant ses classes préparatoires aux conditions imposées à l'enseignement primaire traditionnel. Il n'est pas admissible que, dans une même commune, co-existent deux enseignements du même degré dont la qualité est différente par suite de conditions inégales.

Un commissaire insiste sur le fait que M. le Ministre favorise injustement les classes préparatoires des écoles moyennes de l'Etat en y organisant la gratuité des fournitures classiques et l'inspection médicale, ce qui crée un

De indiener is van oordeel dat zijn voorstel dienstig kan zijn aan de Minister, die er vaak toe genoopt is te besluiten tot het in stand houden van klassen, die niet meer aan de voorwaarden inzake schoolbevolkingsminima voldoen. Deze redenering geldt voor de bewaarscholen, de klassen van de vierde graad en de pretechnische afdelingen.

Uit de statistieken blijkt trouwens dat de eigenlijke lagere scholen aan het middelbaar onderwijs ten minste zoveel leerlingen verschaffen als de voorbereidende afdelingen van de middelbare scholen. Anderzijds houdt het argument als zouden dezelfde materiële voordelen niet worden toegekend aan de kinderen die de middelbare school bezoeken als aan die van de lagere scholen geen steek meer, aangezien begrotingskredieten het mogelijk maken kosteloos schoolbehoeften te verstrekken aan de leerlingen van het Rijksonderwijs.

Het achtbare lid eist voor de aangenomen en aanneembare lagere gemeentescholen het recht op, op gelijke voet te worden geplaatst met de Rijksinrichtingen voor Middelbaar Onderwijs.

De Minister geeft zijn advies over het wetsvoorstel en merkt op dat de huidige regeling wordt toegepast krachtens het koninklijk besluit van 1949 en dat de huidige toestand voortvloeit uit een zeer oude traditie. Het lager gemeentelijk onderwijs valt sedert meer dan 85 jaar onder de toepassing van koninklijke besluiten, genomen ter volvoering aan de schoolwet.

Het is te verkiezen dat de Uitvoerende Macht deze aanlegenheden regelt, wegens de voortdurende evolutie van dit probleem en de wijzigingen welke de regeling moet ondergaan. Uiteraard kan de Uitvoerende Macht zich beter aanpassen dan de Wetgevende Macht; zij moet ieder bijzonder geval kunnen onderzoeken en de toepassing van de criteria versoepelen wanneer zij vóór speciale omstandigheden komt te staan. De Minister zou dit niet kunnen doen indien de wetgever met de taak was belast de criteria en de minimacijfers van de bevolking definitief vast te stellen. Tot staving van zijn betoog haalt de Minister het actuele voorbeeld aan van een gemeente in Oost-Vlaanderen, die zich in volle industriële expansie bevindt en waar de vereiste minimumbevolking niet kan worden bereikt omdat het bouwen van goedkope woningen vertraging oploopt. De Minister heeft ten voordele van deze gemeente een uitzonderingsmaatregel genomen, die niet mogelijk ware geweest in het geval van een door de Wetgevende Macht bepaalde regeling.

Anderzijds zou de goedkeuring van het wetsvoorstel een bijkomende uitgave van 250 miljoen per jaar met zich brengen, zonder rekening te houden met een bedrag van 270 miljoen, dat voor de nieuwe gebouwen noodzakelijk zou zijn.

De indiener van het voorstel antwoordt aan de Minister dat het voorstel er niet toe strekt deze kwestie door een wet te regelen maar wel een volledige gelijkheid tot stand te brengen tussen de twee onderwijsstakken van de lagere graad, het gemeentelijk en het vrij onderwijs, enerzijds, en het Rijksonderwijs, anderzijds. Hij betwist de ondergestelde bijkomende uitgave en meent dat de uitgaven ten gunste van het Rijksonderwijs zouden kunnen verminderd worden door de toepassing op de voorbereidende afdelingen van de aan het traditioneel lager onderwijs opgelegde voorwaarden. Het is onaanvaardbaar dat in dezelfde gemeente twee onderwijsstakken van dezelfde graad bestaan, waarvan de kwaliteit verschilt wegens ongelijke voorwaarden.

Een commissielid legt de nadruk op het feit dat de Minister de voorbereidende klassen van de Rijksmiddelbare scholen op onbillijke wijze bevoordeelt door kosteloze verstrekking van schoolbehoeften en medisch toezicht,

déséquilibre au détriment des écoles primaires qui doivent répondre aux critères imposés.

Mise aux voix, la proposition de loi a été repoussée par 10 voix contre 7.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

G. DEJARDIN,

Le Président,

H. HEYMAN.

wat het evenwicht verbreekt ten nadele van de lagere scholen die aan de opgelegde normen moeten beantwoorden.

Het wetsvoorstel wordt in stemming gebracht en verworpen met 10 tegen 7 stemmen.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

G. DEJARDIN.

De Voorzitter,

H. HEYMAN.
